



KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

BKS/DPK-134-32523/16 MR

Warszawa, dnia 24 czerwca 2016 r.

P9-32/16

Nr: 32523	Data wpływu 9 czerwca 2016 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 23 czerwca 2016 r.

PRAWO ŁOWIECKIE

TEMAT

ODSZKODOWANIE ZA SZKODY ŁOWIECKIE

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w zakresie wprowadzenia zmian do ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2015 r. poz. 2168 ze zm.) poprzez:

- podjęcie działań w celu przeprowadzenia inwentaryzacji populacji zwierząt dziko żyjących w Polsce w oparciu o narzędzia, które precyzyjnie określają faktyczną ich liczebność,
- wyższe plany pozyskania zwierzyny łownej, dostosowane do faktycznej wielkości populacji,
- konsekwentną realizację założonej w planach łowieckich ilości pozyskania zwierzyny,
- skrócenie okresów ochronnych zwierząt łownych, gdy jest to możliwe biorąc pod uwagę cykl życiowy gatunku,
- ustalanie planów łowieckich nie tylko w oparciu o aspekty środowiskowe, lecz biorące pod uwagę rozmiar szkód w uprawach i wypadków drogowych,
- podjęcia działań mających na celu poprawę wizerunku łowiectwa oraz wzrost liczby myśliwych,
- zmiana przepisów w zakresie prawa własności do zwierzyny w stanie żywym, w a stanie martwym własność właściciela gruntu,
- przywrócenie rozwiązania respektującego prawo własności nieruchomości – polowanie związane z prawem własności gruntu i należące do właściciela gruntu,
- rozszerzenie listy gatunków łownych o bobry, kormorany, żurawie, czaple i wydry,
- utworzenie w strukturach Skarbu Państwa Funduszu na pokrycie odszkodowań.

Ponadto, w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) zaproponowano:

- rozszerzenie listy gatunków chronionych, za które przysługuje rolnikom odszkodowanie o żurawie, kormorany, czaple, wydry, lisy i gęsi,
- dokonanie analizy zasadności dalszej całkowitej ochrony wyszczególnionych w petycji gatunków zwierząt (bobrów, kormoranów, żurawi, czapli i wydry), ewentualnie usunięcie tych gatunków z listy gatunków chronionych.

Autorzy petycji wnoszą jednocześnie o dokonanie zmian legislacyjnych w rozporządzeniach wykonawczych do ww. aktów prawnych.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

W związku ze wzrastającą populacją zwierząt dziko żyjących – zdaniem autorów petycji – nasila się liczba szkód w uprawach i płodach rolnych wyrządzanych przez te zwierzęta. W petycji podkreślono, że niedopuszczalna i niesprawiedliwa społecznie jest sytuacja, gdy tylko jedna grupa społeczna, żyjąca z płodów ziemi (rolnicy i rybacy) obciążani są kosztami ochrony zwierząt wolno żyjących, których właścicielem jest Skarb Państwa. Liczba szkód w uprawach rolnych skutkuje powstaniem nowych problemów w tym obszarze, wynikają one przede wszystkim z niedostosowania przepisów prawnych do nowej, zmieniającej się rzeczywistości, jak choćby metodyka szacowania szkód, lista gatunków zwierząt, za które rolnicy otrzymują odszkodowanie.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2015 r. poz. 2168 ze zm.), w art. 2 stanowi, że zwierzęta łowne w stanie wolnym, jako dobro ogólnonarodowe, stanowią własność Skarbu Państwa.

Cele łowiectwa wymienia ustawa w art. 3, są to:

- ochrona, zachowanie różnorodności i gospodarowanie populacjami zwierząt łownych;
- ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego na rzecz poprawy warunków bytowania zwierzyny;
- uzyskiwanie możliwie wysokiej kondycji osobniczej i jakości trofeów oraz właściwej liczebności populacji poszczególnych gatunków zwierzyny przy zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego;
- spełnianie potrzeb społecznych w zakresie uprawiania myślistwa, kultywowania tradycji oraz krzewienia etyki i kultury łowieckiej

W art. 4 wskazano, czym jest gospodarka łowiecka, określając ją jako „działalność w zakresie ochrony, hodowli i pozyskiwania zwierzyny”, natomiast jej zasady, w tym tzw. roczne plany łowieckie zawarto w art. 8 i nast. ustawy.

W ustawie określono warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie łowiectwa (rozdział 4), obwody łowieckie (rozdział 5), działalność Polskiego Związku Łowieckiego (rozdział 6 i 6A) i Straży Łowieckiej (rozdział 7), zasady wykonywania polowania (rozdział 8) oraz odszkodowania za szkody łowieckie (rozdział 9).

Minister Środowiska na podstawie delegacji z ustawy **wydał rozporządzenia:**

- z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. Nr 45 poz. 433),
- z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie rocznych planów łowieckich i

wieloletnich łowieckich planów hodowlanych (Dz. U. Nr 221, poz. 1646),

- z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych (Dz. U. nr 45, poz. 272).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) określa w art. 1 cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu. W rozumieniu ustawy, ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych; siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; krajobrazu, zieleni w miastach i wsiach; oraz zadrzewień (art. 2 ust. 1).

W ustawie wskazano sposoby realizacji celu ochrony przyrody (art. 3) oraz zawarto katalog obowiązków organów administracji publicznej (art. 4). W rozdziale 2 ujęto formy ochrony przyrody, a w rozdziale 5 wymieniono organy z zakresu ochrony przyrody, w tym ministra właściwego do spraw środowiska (art. 91 pkt 1).

W art. 117 określono sposób gospodarowania zasobami dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz zasobami genetycznymi roślin, zwierząt i grzybów użytkowanymi przez człowieka.

W Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez (art. 126 ust. 1):

- żubry – w uprawach, płodach rolnych lub w gospodarstwie leśnym;
- wilki i rysie – w pogłowie zwierząt gospodarskich;
- niedźwiedzie – w pasiekach, w pogłowie zwierząt gospodarskich oraz w uprawach rolnych;
- bobry – w gospodarstwie rolnym, leśnym lub rybackim.

Ustawa wymienia w art. 126 ust. 6 podmioty oraz rodzaje szkód, za które nie przysługuje odszkodowanie. Natomiast, tryb postępowania przy szacowaniu szkód oraz sposób wypłaty odszkodowań za szkody, o których mowa w ust. 1, a także wzory dokumentów dotyczących szacowania szkód i wyliczania odszkodowań oraz terminy zgłoszenia i szacowania szkody, kierując się potrzebą dokonywania oceny rzeczywistej szkody oraz przyjęcia wysokości wyceny szkody według cen rynkowych winno być określone w rozporządzeniu wydanym przez ministra właściwy do spraw środowiska

w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa i ministrem właściwym do spraw rybołówstwa (ust. 11).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1348) określa gatunki zwierząt objętych ochroną ścisłą z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej, ochroną częściową o ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane wraz ze sposobami ich pozyskiwania oraz wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania. W rozporządzeniu określono także właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków zwierząt zakazy i odstępstwa od zakazów oraz sposoby ochrony gatunków, w tym wielkość stref ochrony.

Załącznik nr 1 wymienia gatunki objęte ochroną ścisłą: gęsi, czaple, kormorany, żurawie, a załącznik nr 2 gatunki objęte ochroną częściową: wydry, czaple, bobry, żurawie.

PRACE LEGISLACYJNE:

Brak.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Do Sejmu 15 stycznia 2016 r. wpłynął poselski projekt dotyczący zwiększenia zaangażowania Skarbu Państwa i jego przedstawicieli w procesie gospodarki łowieckiej w Polsce (w tym wypłata odszkodowań rolnikom za straty wyrządzone przez zwierzynę łowną – dotyczy wynagradzania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny) oraz utworzenia Funduszu Odszkodowawczego (druk sejmowy nr 219). Senat na 20. posiedzeniu 16 czerwca 2016 r. wniósł poprawki do ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie (druk senacki nr 185), które miały charakter porządkowy. Na 21. posiedzeniu 22 czerwca 2016 r. Sejm przyjął poprawki Senatowi, przekazując ustawę do podpisu Prezydenta RP.

INFORMACJE DODATKOWE:

Podstawowe zastosowanie przy szacowaniu szkód ma ustawa – Prawo łowieckie oraz rozporządzenie wydane na podstawie art. 49 tej ustawy w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód. Przepisy ustawy nakładają na właścicieli i posiadaczy gruntów rolnych oraz leśnych generalny obowiązek współdziałania z dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego w zakresie zabezpieczania gruntów przed niepożądaną ingerencją zwierzyny.

Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową – żubry, wilki, rysie, niedźwiedzie i bobry oraz zwierzęta łowne podlegające całorocznej ochronie – łoś, na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

W publikacji „Szkody łowieckie – poradnik dla rolników”, autorstwa Krzysztofa Kwiatonia i Pawła Dopierały z 2015 r. (załącznik do petycji) opisano tryb zgłaszania szkód wyrządzanych przez zwierzęta. Zgłoszenia są kierowane do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Brak rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy powoduje, że do wniosku należy dołączyć wiele załączników, a procedura szacowania i wypłaty odszkodowań znacznie się wydłuża. W licznych zdarzeniach szkody w uprawach powodują gatunki zwierząt nie wymienione w obu ustawach. Są to zwierzęta łowne: dzikie gęsi, czaple, lisy, zające, norka amerykańska jak również gatunki chronione – kruki, kormorany, wydry.

OPRACOWAŁA

Monika Ruszczyk

DYREKTOR

Anna Pomianowska-Bąk